
Działalność Krakowskiego Ośrodka Badań Prasoznawczych.

Biuletyn Polonistyczny 4/11, 100-103

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Działalność Krakowskiego Ośrodka Badań Prasoznawczych

(por. Biuletyn Polonistyczny, zesz. 4, s. 56)

Krakowski Ośrodek Badań Prasoznawczych jest placówką naukowo-badawczą powołaną do życia przez RSW "Prasa".

Praca Ośrodka skupia się w trzech pracowniach: Socjologicznej, kierownik - Wł. Kobylański, Teorii i Praktyki Prasy, kierownik - I. Tetelowska, Ekonomii i Organizacji Pracy (w stadium organizacji) oraz Sekcji Prawno-Prasowej, kierownik - J. Parzyński. Dyrektorem Ośrodka jest Ignacy Krasicki, zastępowany obecnie przez I. Tetelowską.

Podział na pracownie wynika z teoretycznej koncepcji podziału przedmiotu wiedzy o prasie na trzy grupy: grupa pierwsza - dysponenci i twórcy, grupa druga - wytwór pracy dziennikarza i drukarza, grupa trzecia - oddziaływanie za pośrednictwem wytworu.

Ośrodek wydaje serię książkową pt. "Biblioteka Wiedzy o Prasie". Ukazały się już trzy tomy.

Ośrodek wydaje również skrypty dla dziennikarzy - praktyków oraz stały periodyk: od 1958 r. "Prasa Współczesna i Dawna", od 1960 r. przemianowana na "Zeszyty Prasoznawcze".

Pracownia Socjologiczna zajmuje się badaniem struktury i charakteru zbiorowości znajdujących się w sferze oddziaływania prasy, recepcją prasy oraz jej rolą postawo-twórczą.

Badania dotychczas przeprowadzone i opublikowane

1. Wł. Kobylański: Czytelnicтво prasy i korzystanie z radia w dwóch wsiach woj. krakowskiego ("Biuletyn Prasoznawczy", lipiec 1957 r.)
2. Wł. Kobylański: Krakowski robotnik a prasa ("Prasa Współczesna i Dawna" nr 2, 1958)
3. Wł. Kobylański: Propagandowa rola radia w środowisku robotniczym ("Prasa Współczesna i Dawna" nr 3, 1958)
4. Wł. Kobylański: Czytelnicтво prasy wśród młodzieży szkół ogólnokształcących Krakowa. ("Kultura i Społeczeństwo" t. III, nr 2, 1959)
5. Wł. Kobylański: Publiczność prasowa Krakowa ("Zeszyty Prasoznawcze" 5/6, 1960)

6. Wł. Szewczuk: Badania nad recepcją prasy codziennej ("Zeszyty Prasoznawcze" 2/3, 1960)
7. J. Pomorski: Badania nad potrzebą utworzenia pisma regionalnego dla terenu górskiego.

Na rok 1961 zaplanowano w tej Pracowni następujące tematy:

1. Badania nad czytelnictwem i rolą społeczno-kulturalną prasy w rodzinie nowohuckiej
2. Badania nad strukturą publiczności prasowej w Katowicach
3. Badania nad czytelnictwem prasy wśród chłopów w województwie krakowskim
4. Badania nad skutecznością reklamy prasowej
5. Badania nad czytelnictwem czasopism społ.-literackich: Nowej Kultury, Przeglądu Kulturalnego, Życia Literackiego oraz Polityki.

Ponadto Pracownia Socjologiczna w 1961 r. opracuje skrypt pt. "Problematyka i metodyka badań nad konsumpcją prasy" (autor Wł. Kobyłański).

Pracownia Teorii i Praktyki Prasy prowadzi badania nad gazetą jako wytworem pracy redakcyjno-drukarskiej, stanowiącym odrębną i specyficzną klasę przedmiotów. Studia te czerpią m.in. z metod teorii literatury i księgoznawstwa.

Badania dotychczas przeprowadzone i opublikowane:

1. I. Tetelowska: Analiza i ocena treści dzienników, cz. I ("Zeszyty Prasoznawcze" 1, 1960)
2. I. Tetelowska: Analiza i ocena treści dzienników, cz. II ("Zeszyty Prasoznawcze" 5/6, 1960)
3. I. Krasicki: Analiza zawartości "Przekroju" (praca nieopublikowana)
4. J. Adolf: Studium porównawcze krajowej prasy codziennej ("Prasa Współczesna i Dawna" nr 5/6, 1959)
5. I. Krasicki: Sprawy międzynarodowe w niektórych polskich dziennikach ("Prasa Współczesna i Dawna" nr 5/6, 1959)
6. St. Garztecki: Ocena popularyzacji wiedzy technicznej na łamach 12 polskich pism (praca przygotowana do druku)
7. I. Tetelowska: Analiza i ocena 10 dzienników i 4 tygodników ukazujących się na polskich ziemiach odzyskanych w r. 1945 (praca w przygotowaniu do druku)
8. Z. Klemensiewicz: Badania nad językiem współczesnej prasy polskiej.

Badania trwają już od r. 1959. W r. 1961 przebadane zostaną pisma reprezentatywne dla wydawnictwa RSW "Prasa", tj. 30% pism przez to wydawnictwo wydawanych.

W wyniku omówionej działalności powstanie "Poradnik Językowy dla dziennikarzy", wydawany w zeszytach. Pierwszy zeszyt będzie ukończony w r. 1961.

Na rok 1961 zaplanowano następujące tematy:

1. Analiza i ocena zawartości tygodników społeczno-literackich (badania zmierzają do uzupełnienia identycznego tematu podjętego przez Pracownię Socjologiczną)
2. Badania nad funkcją i zawartością mutacji
3. Badania nad typologią trzech grup pism: partyjnych, czytelnikowskich i popołudniowych, w trzech wybranych województwach: Szczecin, Poznań, Katowice
4. Przygotowanie materiału dziennikarskiego do druku
5. D. Kobielski, M. Zawadka, P. Zieliński: Redakcja, wydawnictwo, drukarnia. Będzie to trzeci tom Biblioteki Wiedzy o Prasie.

Ponadto Pracownia Teorii i Praktyki Prasy przygotuje w r. 1961 skrypty: "Ocena prasy na Ziemiach Zachodnich" (2 tomy) oraz "Technika na łamach prasy polskiej".

Sekcja Prawno-Prasowa zajmuje się problemami prawa prasowego i aspektem prawnym działalności dziennikarskiej. W rezultacie ukazało się szereg publikacji, np. artykuł J. Parzyńskiego "Listy do redakcji - i prawo" ("Zeszyty Prasoznawcze" nr 2/3, 1960 r.), R. Raźnego "Zagadnienia prawne w dziennikach krakowskich" ("Zeszyty Prasoznawcze" nr 4, 1960 r.) i in.

Na rok 1961 zaplanowano następujące prace:

1. Praca radcy prawnego w wydawnictwie
2. Funkcje i zadania radcy prawnego w redakcji dziennika
3. Procesy prawno-prasowe w Polsce w latach 1956-1960.

Pracownia Ekonomiki i Organizacji - obecnie rozpoczyna swą działalność.

Jako wstępne tematy, którymi zajmie się ta nowa Pracownia w 1961r., wyznaczono następujące:

1. Statystyka ruchu nakładów
2. Analiza rozprowadzania prasy w prenumeracie w wybranych powiatach czterech województw.
3. Badania wydajności pracy korektorów.

Dział Historii Prasy

Odrębna pracownia historyczna nie istnieje w Ośrodku. Istniała jednak w pierwszych latach pracy Ośrodka, obecnie zaś zagadnieniami tymi zajmuje się grono historyków skupionych w tym dziale "Zeszytów" pod kierunkiem doc. M. Tyrowicza.

Zespół ten zajmował się przede wszystkim polską prasą najstarszą w związku z przypadającym na rok 1961 trzechsetleciem Prasy Polskiej. W wyniku tych prac wydano:

1. Jan Lankau: "Prasa staropolska". (Pierwszy tom Biblioteki Wiedzy o Prasie)
2. Reedycję "Merkuriusza Polskiego" (wydanie jubileuszowe; trzeci tom Biblioteki Wiedzy o Prasie, w opracowaniu i z komentarzami A. Przybosia).

Do ważniejszych artykułów z tego zakresu należy praca M. Tyrowicza: "Klasyfikacja źródeł do dziejów czasopiśmiennictwa" ("Prasa Współczesna i Dawna" nr 4, 1958).

Ponadto zespół ten opracowuje również problemy historyczne niezbędne w badaniach innych pracowni.

PRACE NAUKOWE PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ WE WROCŁAWIU

- Antoni Knot: Dążenia oświatowe młodzieży galicyjskiej w latach 1815-30. Wrocław 1959. "Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.
- Kazimierz Chłędowski: Pamiętniki. Wyd. 2. uzupełnione. Do druku przygotował, wstępem i przypisami opatrzył A. Knot. Kraków 1957. T. 1-2
- Antoni Knot: Aleksander Borkowski i niedoszła odbitka "Parafiańszczyzny". "Roczniki Biblioteczne". R. IV: 1960, z. 3-4
- Antoni Knot: Marceli Skałkowski (1818-46), zapomniany poeta i rewolucjonista. Kartka z życia literackiego w Galicji; (w druku)
- Władysław Zawadzki: Pamiętniki życia literackiego w Galicji. Wydał A. Knot. Kraków 1961
- Adam Skura: Tygodnik Polski poświęcony włościanom. Pszozyna 1845-1846. "Roczniki Biblioteczne". R. III: 1959, z. 3/4